

אֶלְדָּנוֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵבֶת

כ"ס ז', אֶלְיוֹן קס"ה

פְּלֶשֶׁת וְיִצְחָק

כְּשֶׁסָּפַר זֹאת רַבִּי הַלֵּל מְפָאֲרִיטְשׁ, עֵינָיו זָלְגוּ דְמָעוֹת, וְאָמַר: מֵה גְדוֹלָה הֵיְתָה מַעֲלָתוֹ שֶׁל הַמַּגִּיד, דְּהָרִי רוֹאִים מִמַּעֲשֵׂה זֶה 'שְׁשִׁינְתוּ' הֵיְתָה חֲשׂוּבָה יוֹתֵר מֵאֲמִירַת שִׁיר הַשִּׁירִים שֶׁל רַבִּי אֶהֱרֹן עַל אֵף שֶׁהֲרַעִיטָה עוֹלָמוֹת...

בְּגַד בְּשִׁבִיל לֶאֱכֹל

וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבְגַד לְלַבֵּשׁ (כח, כ).

בְּבֵיתוֹ שֶׁל הַרְבֵּי הַקְּדוֹשׁ רַבִּי דוֹד מְלַעְלוֹב זי"ע, שָׂרְרָה הָעֲנִיּוֹת בְּמֵלֵא עֲזָה, הִגִּיעוּ הַדְּבָרִים לְכֹהֵן שְׁפַעַם אֵף הַצָּרָה לְמִשְׁכֵּן אֶת מַעֲלֵלוֹ כְּדִי לְהֵבִיא לֶחֶם לְבֵיתוֹ.

בְּשַׁעַת מַעֲשֵׂה זֶה אָמַר הַרְבִּי: עֵתָה מִבֵּין אֲנִי טוֹב יוֹתֵר אֶת בְּקִשְׁתֵּי יַעֲקֹב אֲבִינוֹ וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבְגַד לְלַבֵּשׁ, וּמָה הֵן אֲרִיכוֹת הַמְּלִים? וְהֲלוֹא פְּשׁוּט הוּא שֶׁהֲלָחַם הוּא בְּשִׁבִיל לֶאֱכֹל וְהַבְּגָד הוּא בְּכִדֵי לְלַבֵּשׁ?

אֲלָא שְׁעֵתָה הַבְּנֵתִי, הַבְּקִשָּׁה הִיא שֶׁהַבְּגָד יִהְיֶה בְּשִׁבִיל לְלַבֵּשׁ, וְלֹא בְּגַד בְּשִׁבִיל לֶאֱכֹל, הֵינּוּ שְׁלֹא יִצְטָרֵךְ לְתֵת אֶת הַבְּגָד כְּמִשְׁכּוֹן עֲבוֹר אֲכָל...

לוֹמֵר בְּעִזְרַת ה'

וַיְדַר יַעֲקֹב נָדַר לֵאמֹר אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי וְשָׁמְרָנִי בְּדַרְךָ הַזֶּה אֲשֶׁר אֲנִי הוֹלֵךְ... (כח כ)

מִסְפָּר עַל הַרְבֵּי הַקְּדוֹשׁ הַצַּמַּח צַדִּיק זי"ע שְׁמַדֵי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ הָיָה נִכְנָס אֵלָיו סוֹחֵר וְאוֹמֵר שְׁנוּסֵעַ הוּא לְכַפֵּר הַסְּמוּךְ, וּבְעִזְרַת ה' רוֹצֵה לְהַצְלִיחַ שָׁם וּמִבְקֵשׁ הוּא אֶת בְּרַכַּת הַרְבִּי, וְתַמִּיד הָיָה הַרְבִּי מְבָרְכוֹ, וְהָיָה רוֹאֵה הַצְּלָחָה.

וַיְהִי הַפַּעַם, נִכְנָס הוּא לְרַבִּי כְּשֶׁהוּא מְרַגֵּשׁ, וְאָמַר שְׁהִנֵּה יֵשׁ לוֹ בְּכַפֵּר הַהוּא הַזֶּה מְנוֹחַ לְעֵסָקָה מְצֻלַּחַת מְאֹד שֶׁיִּכּוֹל לְהַרְוִיחַ עֲלֵיהָ הוֹן רַב, וְעֲלָיו רַק לְנַסֵּעַ לְשָׁם כְּדִי לְקַנּוֹת וּלְהֵבִיא אֶת הַסְּחוּרָה, וְצִיָּן לְרַבִּי שֶׁעֵסָקָה כְּמוֹ זֶה אֵינּוּ זוֹכֵר אֵף פַּעַם שֶׁהָיָה לוֹ, וְאֵף הוֹסִיף

תּוֹכַחָה מְסֻתֶּרֶת

מֵה נוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹקִים (כח, יז). נִזְדַּמְּנוּ הַרְבֵּי הַקְּדוֹשׁ רַבִּי מֵאִיר מְפָרְמִישְׁלָאן זי"ע לְעִיר בְּגָאֲלִיצְיָה, וַיְהִי כְּאֲשֶׁר בָּא לְבֵית הַכְּנֶסֶת רָאָה כִּי בַּעֲדוֹ בְּתֵי אֲנָשֵׁי הָעִיר נֹאִים וַיְפִים הֵם וְעוֹמְדִים עַל מְכוֹנָם, הָרִי בֵּית הַכְּנֶסֶת שְׁבוֹר וְסְדוּק הוּא בְּכָל פְּנֵה.

נֶעֱמַד הַרְבִּי וְאָמַר בְּקוֹל: "מֵה נוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹקִים". הִקְהֵל שְׁנֶאֱסַף סְבִיבוֹ לֹא יָרַד לְעַמֵּק כּוֹנְתוֹ, חֲשַׁבּוּ שֶׁהַרְבִּי רוֹאֵה כְּאֵן קִדְשָׁה נוֹרָאָה וּמִיַּחְדָּת, וַיִּרְחַב לִבָּם בְּקֶרְבָּם.

רָאָה הַרְבִּי שֶׁלֹּא הִבְנוּ דְבָרָיו, עָמַד וּבֵאֵר אֶת כּוֹנְתוֹ, "מֵה נוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה" סִפְּנַת נְפֻשׁוֹת הִיא לְהַכְּנִס לְמָקוֹם זֶה בְּמִצְבּוֹ. וּמִדּוּעַ הִגִּיעוּ לִידֵי כֶּף? פִּינּוֹן ש"אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹקִים" הֵיּוֹת זֶה בֵּית אֱלֹקִים וְשִׁיךְ 'לְפָלֵל' וְאֵין לוֹ בְּעֵלִים פְּרֻטִי, עַל כֵּן אֵין מִי שִׁידָאָג לְהַחְזִיק וּלְשַׁמֵּר עַל מְרָאֵה הַמָּקוֹם כְּפִי כְּבוֹדוֹ הָרְאוּי.

נִבְכוּ הָאֲנָשִׁים בְּשִׁמְעָם מְלִים חוֹדְרוֹת אֵלוֹ, וּמִהֲרָה הִתְיַצְבוּ לְהוֹזִיל מִמְּמוֹנָם וּזְמַנָּם לְתַקֵּן אֶת הַמַּעֲוֹת.

רַבְּנוּ הַמַּגִּיד בְּקֵשׁ שְׁתַּפְּסִיק לְקֹרֵא 'שִׁיר הַשִּׁירִים'

וַיִּיקֶץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ (כח טז)

בְּלֵיל שַׁבַּת קִדְשׁ יִשְׁבוּ כְּמָה מִתְלַמְּדֵי הַרְבֵּי הַקְּדוֹשׁ הַמַּגִּיד מְמַעֲזְרִיטְשׁ וְחֲזָרוּ עַל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה שֶׁל רַבָּם, וְאֵלוֹ רַבִּי אֶהֱרֹן הַגְּדוֹל מְקַרְלִין הֵלֵךְ לְחַדְרוֹ וְקֹרֵא 'שִׁיר הַשִּׁירִים'.

לְפַתַּע הִגִּיעַ בְּדַחִיפּוֹת מְשֻׁמְשׁוֹ שֶׁל הַמַּגִּיד וְחִפְשׁ אֶת רַבִּי אֶהֱרֹן, נִכְנָס לְחַדְרוֹ וְאָמַר: רַבְּנוּ הַמַּגִּיד בְּקֵשׁ שְׁתַּפְּסִיק לְקֹרֵא 'שִׁיר הַשִּׁירִים' יַעֲן כִּי בְּקִרְיַתְךָ הִנֵּה גוֹרֵם רַעַשׁ בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים וּבְשֶׁל כֵּךְ אֵין הוּא יְכוֹל לִישׁוֹן.

והבטיח שיניח לפני הרבי מעשר מאותם רוחים. ומה תמה כאשר הרבי השיב שאינו מיעץ לו הפעם לנסע שם. הוא בגדל תשוקתו הוסיף להטעים בפני הרבי על גדל ההזדמנות שנקרתה לפניו והפציר בבקשת הסכמה על כך, ענה לו הרבי: אם כך, עשה מה שלבך חפץ.

הזדרז הסוחר לרתם את עגלתו, והחל לנסע לכיוון הכפר ההוא. ויהי באמצע דרכו, נתקעה עגלתו ונתהפכה קשות, ובנסי שמים נותר הוא בחיים כשהוא פצוע וחבול.

לאחר תקופה, כאשר התאושש והוקלו ממנו מעט מיסוריו, הגיע להכנס לרבי ושאלתו בפיו: אם ידע הרבי שכה יקרהו כפי שלא יעץ לו מתחלה לנסע, מדוע לא אמר לו זאת באפן נחרץ בפעם השנית!

השיב לו הרבי, האמן לי שרוח הקדש כלל לא היתה כאן, רק הסבה שלא יעצתיך לנסע היא מכיון וכל פעם שבאת להתברך, הקדמת ואמרת כי "בעזרת ה'" רצונך להצליח, ואלו בפעם הזאת לא שמעתיך אומר זאת, ונשמע היה מדברייך שהנה בטוח כי ההצלחה כבר בכיסך ולא חשבת שצריך הנה גם הפעם לעזרת שמים, ומכיון שכן לא יכלתי ליעצך לגשת לעסקה שכזו.

על פי מעשה זה יבנו מילות הפסוק, "וידר יעקב נדר 'לאמר' אם יהיה אלקים עמדי" וכו' דלכאורה קשה, מה באה מלת 'לאמר' להשמיענו, הרי היא באה בדרך כלל כאשר מדברים אל מישהו אחר, כמו 'וידבר ה' אל משה לאמר", ולמי התכוון יעקב כאן במילה 'לאמר'? אלא יש לפרש: וידר יעקב נדר - "לאמר אם יהיה אלקים עמדי", שנדר שתמיד יקדים לומר לפני כל פעולה שיגש אליה, את המלים 'אם יהיה אלקים עמדי'.

לזכר שיש צורך בסיעתא דשמיא בכל דבר.

מה צריך להקדים גשמיות או רוחניות

ונתן לי לחם לאכל... והיה ה' לי לאלקים (כח כ-כא)

בעת החתנה הגדולה של נכד הרב הקדוש רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע עם נכדת הרב הקדוש הבעל התניא זי"ע, שטה הבעל התניא 'לחיים' ופנה אל הרבי מברדיטשוב לאחל לו ואמר: "לחיים מחתן! שהשם יתברך יעזר לנו בגשמיות וברוחניות".

שאל אותו הרבי מברדיטשוב: מחתן? גשמיות לפני רוחניות?

ענה הבעל התניא: סמוכין יש לנו מיעקב אבינו שבקש 'ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבש'... והיה ה' לי לאלקים', הרי שהקדים הוא גשמיות לרוחניות.

שאל הרבי מברדיטשוב: וכי שיה לך דמות את הגשמיות של יעקב אבינו לגשמיות שלנו?

השיב הבעל התניא: וכי את הרוחניות של יעקב אבינו אפטר כן לדמות לרוחניות שלנו?

פרנסה טובה ורחבה לבני ישראל

לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו (כט, ז).

הרב הקדוש רבי יצחק מאיר מגור זי"ע בעל החידושי הרי"ם, היה מפרש מלים אלו שבפסוק כשהוא מרים עיניו לשמים ואומר כלפי מעלה: רבונו של עולם! לא עת האסף המקנה, אם עדין לא הגיעה השעה לאסף את צאנה עם ישראל מן הגלות, אזי על כל פנים 'השקו הצאן ולכו רעו' הרעף אליהם לפחות פרנסה טובה ורחבה שיוכלו להחזיק מעמד בגלות הקשה עד אשר תגאל אותם גאלת עולמים.

שו"ת קטר

חידון אִשָּׁנוֹת - נושא פרסים איפה מזכר קרח בפרשה זו?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת ניצבים:

ש. מי הם שלושת האנשים שמוזכרים יחד בפסוק אחד בפרשה זו - בשני מקומות שונים?
ת. אברהם, יצחק ויעקב מוזכרים יחד בדברים כט, יב ובדברים ל, כ.

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":
פרשת ניצבים:
ה' נתמן דוד אליאס מחיפה.

